

LÄRARKOPIOR

Aktiveringar

2. Sjung alfabetet

Dela in bokstäverna enligt följande, sjung unisont och sedan i kanon (uppdelat i del 1 och del 2). Melodi: Broder Jakob

(1.) ABCD
EFGH
IJK
LMN

(2.) OPQRST
UVXYZ
ÅÄÖ
ÅÄÖ

3. Presentera varandra

Kopiera och klipp ut följande kort. Kontrollera att korten passar för din grupp med tanke på mans- och kvinnonamn, antal, information osv. innan du delar ut dem till deltagarna. Låt alla mingla runt med sitt kort och försöka hitta en person som har samma telefonnummer, är född samma dag och en person som bor på samma ort. Deltagarna ska också fästa uppmärksamhet vid hur de reagerar, alltså vad de säger när de träffar ”rätt” person.

Namn: KERSTIN KEVIN
Hemort: Jakobstad
Telefonnummer: 305 4721
Född: DEN 18 MARS 1967
E-post: kerstin.kevin@multi.fi

Namn: HÅKAN UGGLA
Hemort: Mariehamn
Telefonnummer: 305 4721
Född: DEN 30 SEPTEMBER 1969
E-post: hakan.uggla@mariehamn.ax

Namn: PATRIC BERG
Hemort: Hangö
Telefonnummer: 157 4608
Född: DEN 4 APRIL 1952
E-post: patric.berg@hanko.fi

Namn: JOHANNA LUSTIG
Hemort: Mariehamn
Telefonnummer: 157 4608
Född: DEN 18 MARS 1971
E-post: johanna.lustig@vnf.fi

Namn: GERTRUD GULLBERG
Hemort: Tammerfors
Telefonnummer: 450 6197
Född: DEN 30 SEPTEMBER 1948
E-post: gertrud.gullberg@hotmail.com

Namn: GUN ÅGREN
Hemort: Pargas
Telefonnummer: 789 3270
Född: DEN 4 APRIL 1952
E-post: gun.agren@parainen.fi

Namn: AGNETA ÅBONDE
Hemort: Reso
Telefonnummer: 538 7021
Född: DEN 28 AUGUSTI 1981
E-post: agneta.abonde@raisio.fi

Namn: ULLA-MAJ SKÖN
Hemort: Tammerfors
Telefonnummer: 538 7021
Född: DEN 28 AUGUSTI 1981
E-post: ulla-maj.skon@tampere.fi

Namn: JEANETTE SVAHNSTRÖM
Hemort: Jakobstad
Telefonnummer: 258 7430
Född: DEN 17 MARS 1959
E-post: jeanette.svahnstrom@brev.fi

Namn: BODIL GRAHN
Hemort: Hangö
Telefonnummer: 789 3270
Född: DEN 15 DECEMBER 1957
E-post: bodil.grahn@hanko.fi

Namn: SOLVEIG STARCK
Hemort: Raseborg (Ekenäs)
Telefonnummer: 258 7430
Född: DEN 15 DECEMBER 1981
E-post: solveig.starck@vnf.fi

Namn: ELVIRA REHN
Hemort: Raseborg (Karis)
Telefonnummer: 450 6197
Född: DEN 17 MARS 1972
E-post: elvira.rehn@raseborg.fi

Namn: ALBERT AHLBERG
Hemort: Pargas
Telefonnummer: 358 7042
Född: DEN 1 OKTOBER 1973
E-post: albert.ahlberg@gmail.com

Namn: LARS JULIN
Hemort: Reso
Telefonnummer: 358 7042
Född: DEN 1 OKTOBER 1992
E-post: lars.julin@yahoo.fi

4. Uppmaningsspelet

Dela in klassen i grupper på fyra. Kopiera upp röda lappar med kommandon och vita lappar med svar. Ge alla i gruppen varsin röd lapp och fem vita. En i gruppen läser uppmaningen på den röda lappen högt. Den som har en vit lapp med ett svar som passar läser upp den och lägger de två lapparna på bordet så att de är synliga för alla. Dela ut fler röda lappar när alla läst upp sina kommando.

För att inte samma person ska ha både kommando och svar kan man t.ex. låta en i taget sitta med röda lappar och resten av gruppen enbart med vita.

Gå igenom lapparna och notera skillnaden i infinitiv och imperativ när spelet är klart.

Röda lappar:

KÖP ETT ANNAT TYG!

KLIPP AV DEN HÄR TRÅDEN!

LÅNA MIG 10 EURO!

HÅLL I KAFFET!

Vita lappar:

JAG VILL INTE KÖPA NÅGOT ANNAT TYG.

MÅN KAN INTE KLIPPA AV DEN HÄR TRÅDEN.

JAG KAN INTE LÅNA DIG 10 €.

JAG TYCKER INTE OM ATT HÅLLA I KAFFET.

SY I KNAPPEN I MIN JACKA!

JAG KAN INTE
SY I KNAPPEN.

BYT BATTERI I TELEFONEN!

JAG BEHÖVER INTE BYTA
BATTERI I TELEFONEN.

KOLLA OM DET ÄR RÄTT!

JAG BEHÖVER INTE KOLLA
OM DET ÄR RÄTT.

BETALA MIN LUNCH!

JAG KAN INTE BETALA DIN
LUNCH.

VAR ARTIG!

JAG FÖRSÖKER VARA ARTIG.

BERÄTTA ALLT FÖR MIG!

JAG BEHÖVER INTE BERÄTTA
ALLT FÖR DIG.

SVARA PÅ MITT MEJL!

JAG HINNER INTE SVARA PÅ
DITT MEJL.

LÅS DÖRREN!

JAG FÅR INTE
LÅSA DÖRREN.

HJÄLP MIG!

JAG KAN INTE
HJÄLPA DIG.

PROVA DET HÄR PLAGGET!

JAG TÄNKER INTE PROVA DET
HÄR PLAGGET.

HÄNG UPP MIN JACKA!

JAG TÄNKER INTE HÄNGA UPP
DIN JACKA.

GÅ TILL EN FRISÖR OCH
KLIPP DIG!

JAG SKA GÅ OCH
KLIPPA MIG.

SJUNG EN SÅNG!

JAG KAN INTE SJUNGA DEN HÄR
SÅNGEN.

SE PÅ DET DÄR!

JAG VILL INTE SE
PÅ DET DÄR.

KOM HIT OCH SE!

JAG BEHÖVER INTE KOMMA DIT.
JAG SER BRA HÄRIFRÅN

SKRIV I DAGBOKEN!

JAVISST, JAG SKA GENAST
SKRIVA.

BRED UT DITT TYG SÅ JAG
FÅR SE DET!

VAR SKA JAG BREDA UT DET?

6. Dansa kroppsdelar

När alla hittat rytmen börjar läraren rytmiskt dra händerna utmed armarna och alla följer efter i dansen och säger rytmiskt i kör flera gånger: ”armarna, armarna ... ” En annan variant kan vara ”fot – fötter, fot – fötter, ben – ben, ben – ben, hand – händer, hand – händer, ...” beroende på vad man vill öva. Någon av deltagarna kan också ta över kommandot efter en stund och hålla på tills det inte längre är roligt. Ifall han/hon vill ge över till någon annan är det bara att kasta en osynlig boll till någon i ringen. Så går man igenom ett antal kroppsdelar, dansar, upprepar, tar om från början, om och om igen ...

Lämplig musik till rytmiska danslekar av den här typen kan exempelvis vara Gabrielle Roths Body-jazz (www.gabrielleroth.com) men all instrumental rytmisk musik passar mycket väl.

7. Rollspel: Doktorn, doktorn, jag har ont ...

Kopiera och klipp ut lapparna i följande rollspel. Låt gruppen dra lappar slumpvis eller dela ut dem enligt vad deltagarna kan. Rollspelet framförs i klassen med eller utan rekvisita.

.....
: *Läkaren "doktor Friskman":*

: Du tar emot patienter. Presentera dig! ("God dag, jag heter doktor Friskman")

: Visa på stolen! ("Sätt dig, varsågod!")

: Fråga! ("Vad kan jag hjälpa dig med?")

: Lyssna på patienten och ge medicin! ("Här får du medicin. Den hjälper mot ont i _____ och _____.

: Du ska ta medicinen 3 gånger om dagen.)
.....

: *Patient:*

: – Hjälp mig! Jag har ont i min/mitt/mina _____,

: i min/mitt/mina _____ och i min/mitt/mina _____!

: Tro inte på allt som läkaren säger! Säg gärna emot och använd något saftigt skällsord.
.....

: *Patient:*

: – Hjälp mig! Jag har ont i min/mitt/mina _____,

: i min/mitt/mina _____ och i min/mitt/mina _____!

: Beskriv hur det känns!
.....

: *Patient:*

: – Hjälp mig! Jag har ont i min/mitt/mina _____,

: i min/mitt/mina _____ och i min/mitt/mina _____!

: Fråga mycket om medicinen du får!
.....

15. Hemma hos Charlotta

Övningen görs i par så att den ena är Charlotta och den andra är Hanna. Flickorna får följande scheman och berättar först muntligt om sin vecka. Sedan försöker de komma överens om någon tid när de ska träffas. En liten överraskning väntar när flickorna jämför sina onsdags-, fredags- och lördagskvällar, men meningen är att de själva ska komma fram till det och kanske diskutera problemet när de ses (troligen torsdagkväll).

Hannas schema för den här veckan (Regelbundna arbetstider 8-17 varje dag)

	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
<i>morgon</i>	Morgon-simning 6-8			Morgon-simning 6-8			
<i>förmiddag</i>	Företags-besök 9.30			Tandläkare 10.30			
<i>eftermiddag</i>	Möte 12.30	Läkare (Friskman) 15.45			Datakurs på jobbet 14 - 17		
<i>kväll</i>	Sykurs 18-20.30	Zumba 18.30-19	På bio med Lasse 19-21			Hemma hos Lasse	

Charlottas schema för den här veckan (Regelbundna skoldagar 9-15)

	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
<i>morgon</i>							
<i>förmiddag</i>			Träffa Göran! 11.15			Handla med mamma!	
<i>eftermiddag</i>				Läraren sjuk!			
<i>kväll</i>	Spinning 18-20.30		TV-serie 18.30 Glöm ej!		Teaterkväll med Lasse 19-21.30	Fest hos Camilla	

KAPITEL 2

Aktiveringar

1. Telefonsamtal

Kopiera upp följande lappar på papper i olika färg. Studerandena gör rollspel i klassen så att A ringer till B, C till D och E till F.

Röda lappar:

A: Du ska gå på möte ikväll. Ring och fråga B: Ska du gå på mötet i kväll? När går du? Är det okej om jag kommer dig? Var ska vi träffas?

C: Du vill tala med Per-Olof och ringer till hans fasta telefon. Hans fru svarar.

E: Ring till din vän Viktor och be honom träffa dig vid busstationen klockan 19.00 i kväll.

Blåa lappar:

B: Du ska på ett politiskt möte ikväll klockan 19.00. Då ringer telefonen.

D: Du sitter med din man Per-Olof och äter middag. Då ringer telefonen.

F: Någon ringer till dig och frågar efter Viktor. Han har tydligen ringt fel. Vad säger du?

2. Telefonsamtal

Kopiera upp följande lappar på papper i olika färg. Studerandena gör rollspel i klassen så att A ringer till B, C till D och E till F.

Röda lappar till den som ringer:

A: Ring till Pelles livs och be att få tala med Hubert Holm. Lämna ett meddelande om du inte får tag på honom.

C: Ring till Viking Lines kontor och be att få tala med kontorschef Viking Laine. Lämna ett meddelande om du inte får träffa honom: En grupp från skolan ska göra en kryssning och undrar nu om Viking Line kan sponsora resan.

E: Ring till Alko i Småstad och be att få tala med Halvan Hedberg. Lämna ett meddelande om du inte får träffa honom.

G: Ring till Ab Lås Oy och fråga efter Lars Stenman. Han har sålt ett mycket dyrt lås till dig, och det fungerar inte. Tjuvar har öppnat dörren och vandrat in i huset. De har tagit allt som du äger. Du är mycket arg på Lars Stenman.

Blåa lappar med uppgifter om arbetsplatsen:

B: Anställda på Pelles livs:
Sigge Sprätt (lunchpaus 10.00-12.00)
Heidi Hansson (upptagen i kassan 9.00 - 10.45)
Hubert Holm (sjukledig i dag)

D: Anställda på Viking Lines kontor
Gunnar Kaptan
(börjar 10.15 i dag, har möte 10.30)
Viking Laine (på möte 9.00 - 10.45)
Silja Storm (sjukledig i dag)

F: Anställda på Alko i Småstad:
Bo Berg (lunchpaus 10.00-12.00)
Halvan Hedberg (upptagen i kassan hela eftermiddagen)
Henrik Holm (sjukledig i dag)

H: Du är ensam anställd på firman Ab Lås Oy. Lars Stenman har slutat och du måste nu svara på alla frågor som kunderna har.

3. Telefonsamtal

Kopiera upp följande lappar på papper i olika färg. Studerandena gör rollspel i klassen så att A ringer till B och C till D.

A: Du har tappat din kompis Elisabeths mobilnummer och ringer till hennes hemtelefon. Hennes syster svarar. Känner du henne? Har ni gått i samma klass i skolan?

B: Du är på besök hos din kompis Elisabeth och just nu ensam i hennes lägenhet, eftersom hon har gått ut på en kvällskurs i textilsömnad. Telefonen ringer.

C: Du hittar en annons i en tidning, där du ser att en gammal symaskin är till salu, och du vill köpa den.

D: Du har en annons i dagens tidning om en gammal symaskin som du vill sälja. Många har redan ringt och bjudit på den, men du har inte hittat den rätta köparen än.

4 - 6. Kombinera, översätt och visa

Klipp ut lapparna – helst i olika färg för den svenska, resp. den finska varianten. Låt de studerande följa instruktionerna i aktivering 4 – 6, d.v.s. kombinera, översätta och spela pantomim.

Solen skiner från en molnfri himmel. Alla njuter av det vackra vädret.	<i>Aurinko paistaa pilvettömältä taivaalta. Kaikki nauttivat kauniista säästä.</i>
Vädret är klart och det är varmt. Det är skönt med värme!	<i>Sää on selkeää, ja on lämmintä. Ihanaa, kun on lämmintä!</i>
Det är hett. Under en sådan värmebölja vill man helst sitta i skuggan.	<i>On kuuma. Sellaisen lämpöaallon aikana haluaa mieluiten istua varjossa.</i>
Det är mulet. Mörka moln tornar hotfullt upp sig vid horisonten.	<i>On pilvistä. Tummat pilvet kasaantuvat uhkaavasti horisontissa.</i>
Det är åska. Det blixtrar och dundrar.	<i>On ukkosta. Salamoit ja jyrisee.</i>
Det regnar. Regnet slår som spön i backen och smattrar mot fönstret.	<i>Sataa. Sataa kaatamalla, ja vesi ropisee ikkunaan.</i>
Stormen viner i husknutarna.	<i>Myrsky vinkuu talon nurkissa.</i>
Det blåser en kall nordlig vind.	<i>Kylmä pohjoinen tuuli puhaltaa.</i>
Det är kallt. Sjön har frusit till is. Det ligger snö överallt.	<i>On kylmä, järvi on jäätynyt. Kaikkiällä on lunta.</i>
Det är töväder och snön smälter.	<i>On suojasää ja lumi sulaa.</i>
Det är dåligt väder. Det ligger en tät dimma över hela stan.	<i>On huono ilma. Koko kaupungin yllä on tiheä sumu.</i>

11. Varor och sånt

I rollspelet ingår fyra olika butiksägare och fyra kräsna kunder. Rekvisita, såsom föremål eller bilder på kläder, möbler och frukter kan vara bra men är inte alltid nödvändig. Leksakspengar är också bra i alla typer av rollspel och lekar där det handlar om att räkna, sälja, köpa etc.

Butiksägare 1: Kunden kommer in i din affär SKOR OCH SÅNT. Hälsa på kunden och fråga vad han/hon önskar. Berätta vad allt kostar. Berätta också om specialerbjudanden. Försök få kunden att köpa så mycket som möjligt!	Butiksägare 2: Kunden kommer in i din affär MÖBLER OCH SÅNT. Hälsa på kunden och fråga vad han/hon önskar. Berätta vad allt kostar. Berätta också om specialerbjudanden. Försök få kunden att köpa så mycket som möjligt!
--	--

<p>Butiksägare 3: Kunden kommer in i din affär KLÄDER OCH SÅNT. Hälsa på kunden och fråga vad han/hon önskar. Berätta vad allt kostar. Berätta också om specialerbjudanden. Försök få kunden att köpa så mycket som möjligt!</p>	<p>Butiksägare 4: Kunden kommer in i din affär FRUKT OCH SÅNT. Hälsa på kunden och fråga vad han/hon önskar. Berätta vad allt kostar. Berätta också om specialerbjudanden. Försök få kunden att köpa så mycket som möjligt!</p>
<p>Kund 1: Du behöver ett par gummistövlar och ett bälte som passar till dem. Du vill också ha en peruk i samma färg. Be försäljaren hämta mer i lagret om du inte är nöjd. Fråga efter specialerbjudanden.</p>	<p>Kund 2: Du behöver en kudde som passar till din vita soffa eller kanske flera kuddar i passande färg. Be försäljaren hämta mer i lagret om du inte är nöjd. Fråga efter specialerbjudanden.</p>
<p>Kund 3: Be att få titta på ytterkläder och välj något som passar till dina kläder. (Berätta för försäljaren vilka olika plagg du har hemma.) Fråga efter specialerbjudanden. Be försäljaren hämta mer i lagret om du inte är nöjd.</p>	<p>Kund 4: Du går till affären FRUKT OCH SÅNT. Du vill köpa en present till din gamla släkting som fyller 85 år i morgon. Hon älskar frukt men hon har inga tänder att tugga med. Be försäljaren hämta mer i lagret om du inte är nöjd. Finns det några specialerbjudanden?</p>

12. Ordföljdsstafett

Jag dukar och jag äter Först ... Sedan ...	Hon frågade en viktig sak och höll sin lektion. Först ... Sedan ...	Min syster och min kusin har kommit med mig. Här ... och här ...
Vad gör du när du ska gå på fest?	Vart åker presidenten på semester?	Hur kom du hit i dag?
Jag tvättar håret och jag sminkar mig. Först ... Sedan ...	Hon åker till Lappland och till Thailand. På hösten ... På vintern ...	Jag kom med tåg och gick till skolan. Först ... Sedan ...
Vad gör du i skolan?	Var har du dina saker?	Hur kallt är det?
Jag börjar och jag äter lunch. Klockan 9 ... Halv tolv ...	Mina CD-skivor är i vardagsrummet och mina kläder är i garderoben. I vardagsrummet ... I garderoben ...	Det var -4 grader i morse och 0 grader klockan 12. I morse ... Klockan 12 ...
Vad gör rektorn på sitt rum?	Var ska vi träffas?	Förstår du?
Hon ringer och mejlar. För det mesta ... Ibland ...	Vi kan ses där ute klockan 3. Där ute ... Klockan 3 ...	Ja, det gör jag. Nu ... Allt ...
Vad gjorde svenskläraren i går?	Vem har du med dig?	Vad gör du i köket?

KAPITEL 3

Aktiveringar

2. Släktrådet

Modellen på nästa sida kan användas som sådan ifall man vill ha små bilder eller bara skriva in namn. Vill man breda ut sig på en större yta gör man en större affisch på t.ex. papper från ett blädderblock.

3. Vänta på Hanna!

Ge lappar med namn på personer i klassen enligt följande modell:

Lapp 1: Namn 1

Lapp 2: Namn 2

Lapp 3: Namn 1 och namn 2

Lapp 4: Jag och namn 1

Se till att pronominet blir rätt i de dialoger som utspelar sig enligt modellerna: jag - mig, du - dig, hon - henne, vi - oss, ... (Se läromedlet, sid. 55)

4. Vad har du i din röda väska?

Det går enkelt att tillverka "väskor" i olika färger av färgranna kopieringspapper. Vik papperen dubbelt och stansa eller tejpa ihop kanterna. Sprid ut väskorna på golvet och låt var och en välja sin favoritfärg. Låt dem sedan gå runt på mingelparty och diskutera sina väskor och deras innehåll. Adjektiv + substantiv övas i enkla fraser: "Min röda väska ..., den röda väskan ..., en liten tygbit ..., den lilla tygbiten ...". Ha gärna saker - eller bilder - som anknyter till ämnet i väskorna.

6. Det röda spelet

Kopiera upp adjektivlapparna och substantivlapparna på nästa sida i olika nyanser av rött. Låt deltagarna jobba i par så att de lägger en adjektivlapp framför sig på bordet och en substantivlapp till höger om den, t.ex.

mörk	golvet
röd	tulpanerna
brun	spegeln

För att uttrycken ska bli korrekta behövs artikeln *den/ det/ de* och adjektivet bör ha a-form. De uttryck som här är möjliga är alltså

mörk + golvet – **det mörka golvet**

mörk + tulpanerna – **de mörka tulpanerna**

mörk + spegeln – **den mörka spegeln**

röd + golvet – **det röda golvet**

röd + tulpanerna – **de röda tulpanerna**

röd + spegeln – **den röda spegeln**

brun + golvet – **det bruna golvet**

brun + tulpanerna – **de bruna tulpanerna**

brun + spegeln – **den bruna spegeln**

Parerna får under några minuter leka med de här uttrycken i bestämd form.

Adjektiv i rosa:

mörk	ful	ljus
röd	intressant	dyr
brun	trevlig	billig
vacker	ny	stor
ny	dålig	fin
hög	låg	vit

Substantiv i rött:

golvet	bordet	huset
tulpanerna	böckerna	stolen
spegeln	glaset	soffan
taket	lägenheten	tavlorna
kniven	fåtöjlerna	möblerna
badkaret	lamporna	sängen

Skrivuppgift: Låt var och en sedan plocka följande vita lappar framför adjektiven, välja rätt alternativ och kombinera. Man får t.ex.

ett/ ett + röd + golvet – **ett rött golv**

den här/ det här/ de här + röd + tulpanerna – **de här röda tulpanerna**

någon/ något/ några + brun + spegeln – **någon brun spegel**

Det par som hinner skriva ner flest korrekta uttryck på 7 minuter vinner.

Se alltså till att både adjektivet och substantivet är i rätt form!

Vita lappar:

någon/ något/ några	ingen/ inget/ inga	vilken/ vilket/ vilka	den/ det/ de	den här/ det här/ de här	den där/ det där/ de där
min/ mitt/ mina	en sån/ ett sånt/ såna	denna/ detta/ dessa	vår/ vårt/ våra	er/ ert/ era	din/ ditt/ dina
nästa	vissa	många	följande	tolv	förra
flera	femtio	somliga	ena	båda	halva
en/ett	varje	hans	hennes	deras	samma

7. Den intelligenta nyckeln

En nyckel symboliseras av ett kort med ett uttryck. Nyckeln ska användas för att öppna lärarens ”dörr”.

Nycklarna:

en/ett	några	inga
vilka	mina	de
någon/ något/	ingen/ inget/	vilken/ vilket/
samma	vissa	många
nästa	följande	tolv
förra	varje	hennes
min/ mitt/	den/ det/	den här/ det här/
de här	såna	dessa
den där/ det där/	en sån/ ett sånt/	denna/ detta/

Limma gärna upp uttrycken på spelkort eller andra kort för att göra ”nycklarna” mer autentiska.

Kopiera upp adjektiv och substantiv och placera dem i två olika askar eller högar, så att var och en kan ta en lapp ur varje hög. Alla ställer sig på kö vid dörren där du själv står och låter handen formas som ett lås. Då deltagarna kommer fram till dörren drar de ett adjektiv och ett substantiv som de muntligt ska kombinera med ”nyckeln” du ger dem. Du avgör om kombinationen som består av nyckel + adjektiv + substantiv är rätt och låter personen i så fall komma in genom dörren. Dörren behöver inte ens vara konkret, du kan låta hela gruppen gå runt i en ring, plocka nya lappar och komma via ”dörren” med en ny nyckel så länge ni bara har lust, eller tills lapparna är slut.

Adjektiv:

underbar	kort	lång	hungrig
tidig	rädd	ivrig	svår
full	härlig	lätt	hård
märklig	lugn	elak	mäktig
typisk	skön	blå	trygg
ovanlig	ljuv	intressant	tjock
bekväm	vacker	randig	rutig

Substantiv:

tyg	garn	duk	foder
mönster	tråd	söm	företag
telefon	butik	leverantör	sak
material	problem	vecka	dag
kväll	ögon	beställning	väder
bok	tidning	webbsida	namn
pärm	schema	pressveck	fåll

8. De små papperslapparna

Kopiera upp de små lapparna på rosa, rött, ljusblått, mörkblått samt gult papper. De små papperslapparna kombineras så att en rosa lapp hör ihop med en röd lapp och en ljusblå lapp med en mörkblå. Aktiveringen görs helst vid långbord så att det är lätt för alla att skicka en lapp till den som sitter bredvid. Låt alla först ta en rosa + en röd lapp och en ljusblå + en mörkblå, lägga dem på bordet framför sig och säga uttrycket högt, t.ex. ”*Vilken kväll!, Detta år*”. Är ni överens om att det är korrekt? Därefter skickar deltagarna den blåa lappen till höger. De nya uttrycken sägs högt. Sedan skickas de röda lapparna till höger och de nya uttrycken som bildas sägs högt.

I nästa moment tar deltagarna en gul lapp som kombineras med de rosa + röda och de ljusblå + blåa. Lyssna tillsammans på de uttryck som bildas, t.ex. ”Den här förbjudna sången, Inget speciellt stort papper” och bestäm sedan vilka lappar som ska skickas vidare. Att uttrycken ibland kan bli rätt så komiska sätter bara guldkant på spelet! Hur låter t.ex. ”*Hennes borttagna frukost, Vissa galna köp*”?

På rosa papper:

<i>Vilken ...!</i>	<i>dess</i>	<i>vår första</i>
<i>en</i>	<i>de här</i>	<i>de här underbara</i>
<i>någon</i>	<i>deras</i>	<i>de här långa</i>
<i>ingen</i>	<i>hennes</i>	<i>den korta</i>
<i>varje</i>	<i>vår</i>	<i>de härliga</i>
<i>ena</i>	<i>mín</i>	<i>följande</i>
<i>halva</i>	<i>mína</i>	<i>någon bra</i>
<i>denna</i>	<i>era</i>	<i>dess långa</i>
<i>den där</i>	<i>förra</i>	<i>den (+adj)</i>
<i>den här</i>	<i>nästa</i>	<i>de (+adj)</i>
<i>många</i>	<i>samma</i>	<i>de där</i>

En-ord på rött papper:

<i>vecka</i>	<i>morgon</i>	<i>paus</i>
<i>dag</i>	<i>semester</i>	<i>sång</i>
<i>månad</i>	<i>frukost</i>	<i>lek</i>
<i>natt</i>	<i>fredag</i>	<i>uppgift</i>
<i>kväll</i>	<i>lektion</i>	<i>hemlighet</i>

På ljusblått papper:

Vilket ...!	vårt	det (+adj)
ett	mitt	de (+adj)
något	hennes	mina härliga
inget	dessa	det självklara
varje	några	vårt första
Vilka ...!	båda	inget speciellt
halva	hela	något intressant
förra	våra	Vilket bra ...!
detta	samma	de trista
nästa	många	dessa
följande	ena	de här värdefulla

Ett-ord på mörkblått papper:

år	skede
papper	arbete
löfte	liv
sällskap	möte
decennium	besök
spel	hus
kort	ämne
köp	svar
ögonblick	party

På gult papper:

<i>värdefull</i>	<i>snabb</i>	<i>uppskattad</i>
<i>oväntad</i>	<i>lätt</i>	<i>förändrad</i>
<i>fantastisk</i>	<i>galen</i>	<i>underbar</i>
<i>förbjuden</i>	<i>snabb</i>	<i>efterlängtd</i>
<i>avbruten</i>	<i>trevlig</i>	<i>spännande</i>
<i>borttagen</i>	<i>fin</i>	<i>inspirerande</i>
<i>stor</i>	<i>skön</i>	<i>omändrad</i>
<i>storslagen</i>	<i>härlig</i>	<i>mer praktisk</i>

11. Verbaktivering

De vanligaste verben i olika böjningsmönster kopieras upp i olika färger. Gör gärna fler lappar enligt gruppens nivå. Dela ut verben i en färg i taget. Låt deltagarna mingla, förhöra varandra och byta lappar sinsemellan. Ta en färg i taget först men utveckla gärna svårighetsgraden till att ha alla färger samtidigt – eller varför inte allt i samma färg!

Böjningsmönster i-a-u

binda	brinna	dricka
finna	finnas	försvinna
hinna	rinna	sitta
slippa	spricka	springa
sticka	vinna	

Böjningsmönster i-e-i

bita	bli	glida
lida	rida	riva
skina	skrika	skriva
slita	stiga	svika
vika	vrida	överdriva

Böjningsmönster u-ö-u, y-ö-u

bjuda	bryta	flyga
flyta	frysa	gjuta
krypa	knyta	ljuga
njuta	sjunga	sjunka
skjuta	stryka	suga

Böjningsmönster a-o-a, å-o-a

delta	dra	fara
föreslå	slå	ta

Böjningsmönster a-ö-a, å-ö-å

falla

hålla

Böjningsmönster ä-a-u

bära

skära

stjäla

Annat böjningsmönster

förlåta

gråta

låta

komma

sova

äta

Några oregelbundna:

göra

dö

fortsätta

få

ge

gå

ha

heta

kunna

ligga

lägga

nysa

se

stå

sätta

veta

välja

växa

13. Vad gjorde du och vad har du gjort?

Ge kort till var och en att mingla runt med. Deltagarna går runt och frågar varandra "Vad gjorde du igår?". Svaren ska vara i preteritum. Därefter byter man lappar sinsemellan och minglar vidare.

Upprepa aktiveringen med frågan "Vad har du gjort den här veckan?"

**AVBRYTA EN
GIVANDE DISKUS-
SION**

**BE BRUCE
SPRINGSTEEN GE
MIG SÅNGLEKTIONER**

**INTE BEDRA EN
GAMMAL VÄN**

**BEGRIPA ALLT SOM
LÄRAREN SÄGER**

**BEHÅLLA ETT BREV
SOM JAG FÅTT**

**BESKRIVA
GRAMMATIKENS
HEMLIGHETER**

**BINDA ETT HÅR-
BAND OM MITT
LÅNGA HÅR**

**BITA I DET SURA
ÄPPLET**

**BJUDA MIN VÄN PÅ
ETT GLAS VIN**

**BLI INTRESSERAD
AV MOZARTS
MUSIK**

**BRINNA AV
LÄNGTAN ATT FÅ
LÄRA MIG MERA**

**BRYTA KONTAKTEN
MED EN GAMMAL
VÄN**

**BÄRA DINA TUNGA
RESVÄSKOR**

**DELTA I EN
SKÖNHETSTÄVLING**

**DRA ETT SNÖRE
GENOM EN
DRAGSKO**

**DRICKA ETT GLAS
KALLT VATTEN**

DUGA SOM JAG ÄR

**DYKA I DET
KLARBLÅA
HAVSVATTNET**

**DÖ AV SKRATT NÄR
JAG LÄSER VITSAR**

**DÖLJA MINA
HEMLIGHETER
NOGGRANT**

**ERSÄTTA EN KNAPP
MED ETT
TRYCKKNÄPPE**

**FALLA EFTERSOM
DET ÄR HALT PÅ
GATAN**

**FARA IVÄG LÅNGT
BORT**

FINNA MIG SJÄLV

**FLYGA TILL
JAMAICA MED
TARJA HALONEN**

**FLYTA RUNT LITE I
SIMHALLSVATTNET**

**FORTSÄTTA LÄSA
DEN SPÄNNANDE
ROMANEN**

**FRYSA UTE I DET
KALLA VÄDRET**

**FÅ BESÖK AV
BARACK OBAMA**

**FÖRBJUDA BACH ATT
SPELA PÅ MITT PIANO**

**FÖRESLÅ EN
PICKNICK FÖR MIN
LÄRARE**

**FÖRLÅTA JUHA
MIETO FÖR ATT
HAN LÅNAT MINA
SKIDOR**

**FÖRSTÅ FRANSKA
PERFEKT**

**FÖRSVINNA LÅNGT
BORT PÅ SEMESTER**

**GE MIN AUTOGRAF
TILL MINA
BEUNDRARE**

**GLIDA UT PÅ SJÖN
I EN LITEN
RODDBÅT**

**GLÄDJA ALLA
GENOM ATT VARA
SNÄLL**

**GNIDA ALLA
FÖNSTER SÅ ATT DE
GLÄNSER**

**GÅ HEM TILL MIN
VÄNINNA**

**GRIPA TAG I BOR-
DET NÄR JAG
STIGER UPP**

**GRÅTA NÄR JAG
SER EN SORGLIG
FILM**

**HINNA LYSSNA PÅ
MINA FINA
CD-SKIVOR**

**GÖRA RENT I
KÖKET**

**ÄNTLIGEN HA LITE
KUL MED MINA
VÄNNER**

**KLIVA UPP PÅ
TAKET**

**HUGGA VED
I SKOGEN**

**HÅLLA HÄNDERNA
I FICKORNA**

**KOMMA HEM OCH
KRYPA I SÄNG**

**KNIPA MIG I
ARMEN NÄR JAG
DRÖMMER**

**KNYTA MINA
SKOSNÖREN**

**LIDA AV
SVARTSJUKA**

**KUNNA NAMNET
PÅ ALLA LÄRARE**

**LE MOT ALLA MINA
BEUNDRARE**

**LÄGGA MIG PÅ
SOFFAN FRAMFÖR
TV:N**

**LIGGA PÅ MARKEN
OCH LÅTA SOLEN
VÄRMA MIG**

**INTE LJUGA FÖR
MINA NÄRA OCH
KÄRA**

**NYSA TRE GÅNGER
SÅ PAPPEREN
FLYGER**

MISSTA MIG PÅ
RÄTT DATUM

NJUTA AV EN
SPÄNNANDE
DECKARE

RYSA NÄR JAG
TITTAR PÅ
SKRÄCKFILMER

RIDA PÅ EN VIT
HÄST GENOM STAN

RIVA SÖNDER KJO-
LEN PÅ EN TRASIG
STOL

SJUNGA ROLIGA
SÅNGER I KLASSEN

SE TILL ATT JAG KAN
ALLA VERB

SITTA PÅ
LEKTIONERNA

SKINA SOM EN SOL
NÄR JAG SER PÅ
DIG

SJUNKA NER I EN
MJUK SOFFA

SKILJA PÅ RÄTT
OCH ORÄTT

SKRYTA ÖVER MINA
BEDRIFTER

SKRIKA SÅ ATT ALLA
HÖR

SKRIVA BREV TILL
DIG

SLITA SOM EN
HUND PÅ JOBBET

SKÄRA MERA BRÖD
TILL FRUKOST

SLIPPA LÄSA LÅNGA
TRÅKIGA LÄXOR

SLÅSS FÖR MINA
RÄTTIGHETER

SLUTA ÖGONEN
OCH LYSSNA PÅ
MUSIK

SLÅ EN SIGNAL TILL
MADONNA

SNYTA MIG HÖGT
OCH LJUDLIGT

SMYGA PÅ TÅ SÅ
ATT INGEN MÅRKER
MIG

SMÖRJA IN
HÄNDERNA MED
HANDKRÄM

SPRIDA UT LAPPAR
PÅ GOLVET

SOVA RIKTIGT
GOTT OCH SKÖNT

SPRICKA AV
STOLTHET

STIGA TIDIGT UPP

SPRINGA FÖR ATT
HINNA TILL TÅGET

STICKA NÅLEN
GENOM ETT
TJOCKT TYG

STRYKA MINA
KLÄDER
OMSORGSFULLT

**STJÄLA LITE AV DIN
DYRBARA TID**

**STRIDA FÖR ATT FÅ
MIN VILJA IGENOM**

**DAMMSUGA
UNDER SÄNGEN**

**STÅ OCH VÄNTA PÅ
BUSSEN**

**STÖDJA MINA
VÄNNER NÄR DE
HAR DET SVÅRT**

**SVÄLJA GRÅTEN
FAST JAG ÄR
LEDSEN**

**INSUPA ALL
KUNSKAP**

**INTE SVIKA MINA
VÄNNER NÄR DE
BEHÖVER MIG**

**SÄGA VACKRA
SAKER TILL DEM
JAG TYCKER OM**

**HELLRE SVÄLTA ÄN
ÄTA ÄRTSOPPA**

**INTE SVÄRA SÅ ATT
NÅGON HÖR DET**

**TA CHANSEN OCH
GÖRA NÅGOT
VETTIGT**

**SÄLJA MIN GAMLA
BIL**

**SÄTTA MIG PÅ
MOBILTELEFONEN**

**UNDERHÅLLA MIN
PUBLIK**

**TIGA I STÄLLET FÖR
ATT GRÄLA**

**UMGÅS MERA MED
MINA VÄNNER**

ÄTA HÄLSOSAMT

**UNDVIKA EN
TRÅKIG SITUATION**

**UPPFINNA NÅGOT
NYTT**

**VIKA IHOP MITT
SÄNGTÄCKE
ORDENTLIGT**

**VARA VÄNLIG MOT
ALLA**

**VETA ALLT MAN
BEHÖVER VETA OM
GRAMMATIK**

**VRIDA TIDEN
TILLBAKA**

**VILJA GÖRA ALLT
MÖJLIGT**

**VINNA EN MILJON
PÅ LOTTO**

**VÄXA LITE TILL
OCH MOGNA SOM
MÄNNISKA**

**VÄLJA RÄTT VÄG
HÄR I LIVET**

**VÄNJA MIG VID
MINA NYA
UPPGIFTER**

14. Vi diskuterar och argumenterar

Dela in klassen i två läger: *för* och *emot*. Behandla en remsa i taget och räkna poäng för varje uttryck de studerande använder ur argumentationstabellen.

Kvinnor ska ta hand om barn och stanna hemma!

Man ska ha stor familj och många barn!

Barn ska vara fria att göra vad de vill, så länge de inte skadar sig, förstås!

Flickor ska leka med dockor och pojkar med tekniska saker!

När barnen fyller 16 år ska de skaffa eget!

Familjen är oerhört viktig för alla!

När barn blir vuxna ska de flytta långt bort! Olika generationer ska bo långt från varandra!

KAPITEL 4

Aktiveringar

10. Snabba frågor och snabba svar

Talar du svenska hemma?	Har du varit i Ekenäs?	Är du född år 1990?
Är tulpan din favoritblomma?	Kan du tala mer än två språk?	Tycker du om att stiga upp tidigt?
Har du bott på hotell nån gång?	Tycker du om din hemstad?	Är du en duktig kock?
Har du skonummer 41?	Målade Picasso tavlor?	Vill du äta frukost varje morgon?
Finns det isbjörnar i Finland?	Steg du upp före klockan sju i morse?	Har du varit förälskad mer än tre gånger?
Var du på bio i söndags?	Ska du till biblioteket idag?	Har du vackra gardiner hemma?

Gick du till sängs efter elva i går kväll?	Kan du vakna utan väckarklocka?	Är din syster sömmerska?
Brukar du ofta dricka te?	Tycker du om snö och is?	Måste läraren veta allt?
Kommer du ihåg dina drömmar?	Vet du var bussstationen ligger?	Har du kommit hit med buss i dag?
Får man alltid ställa frågor?	Blev du mätt av lunchen?	Blir du fort stressad?

12. Jag vet inte om ...

Jag vet inte om att jag är Barack Obama

Jag vet inte om att jag är textillärare

Jag vet inte om att jag är nobelpristagare

Jag vet inte om att jag är servitris

Jag vet inte om att jag är en symaskin

Jag vet inte om att jag är _____

Jag vet inte om att jag är Pablo Picasso

Jag vet inte om att jag är Michael Jackson

14. Konversation vid Nobelmiddagen

Klipp följande remsor och placea ut dem kring middagsbordet där ni alla placerat er. En i taget gör en lapp tillsammans med sin bordsdam/kavaljer.

Du tycker att din bordsdam/bordskavaljer har snygga kläder.

Du berättar för din bordsdam/bordskavaljer att din farmor har gått bort.

Du berättar för din bordsdam/bordskavaljer att du har vunnit en stor summa pengar på lotto.

Du berättar för din bordsdam/bordskavaljer att din bil har gått sönder.

Du berättar för din bordsdam/bordskavaljer att åskan har förstört din dator.

Du berättar för din bordsdam/bordskavaljer om dina husdjur.

Du berättar för din bordsdam/bordskavaljer att du inte kan äta av sillen. Du är allergisk.

Du berättar för din bordsdam/bordskavaljer att du har köpt ett nytt hus, och att du har fått det jättebilligt.

Du berättar för din bordsdam/bordskavaljer att din morfar just har gift sig med en 40 år yngre kvinna.

Du berättar för din bordsdam/bordskavaljer att din katt har fått en svår allergi.

Du berättar för din bordsdam/bordskavaljer att din hund har sprungit bort.

Du berättar för din bordsdam/bordskavaljer att du missade bussen hit och fick betala en dyr taxiresa.

Tala om vädret!

Tala om maten och dryckerna.

Tala om era jobb. Fråga och diskutera dagens arbetsmarknad.

KAPITEL 5

Aktiveringar

4. Dåtidsspelet

Du behöver en tärning, aktivitetskorten från aktivering 13 i kapitel 3 samt tidslapparna på nästa sida. Gör ett spelbräde där du i mitten skriver några kommentarer med stor text som deltagarna ska ge varandra som feedback när de spelar. Exempel på lämpliga kommentarer: Jaså! Säger du det? Nej, vad säger du? Är det sant! Vad roligt! ... (Se också "Hur säger man" i kapitel 4, sidan 90.) Kopiera upp följande tidslappar i annan färg än aktivitetslapparna. Lägg tidslapparna uppochner mitt på spelplanen och aktivitetskorten i 15-20 högar runt feedbacktexterna.

Den som börjar kastar tärningen, flyttar framåt från hög till hög så många ögon som tärningen visar, tar upp en tidslapp och ett aktivitetskort och bildar en mening. Det är viktigt att ordföljden och verbformen blir rätt. Medspelarna ger feedback på det som var och en säger. Därefter läggs aktivitetskortet nederst i högen. Sedan är det nästa spelares tur. Spelet pågår så länge man har lust eller tills samma kort börjar komma fram på nytt.

i fredags	i går
i går kväll	för en vecka sedan
i söndags	förra månaden
i höstas	i februari
i juli	i förrgår
för två timmar sedan	för tre veckor sedan
i går morse	för fem år sedan
i våras	i morse
år 2009	i går kväll
på 1900-talet	i fjol
klockan 9	för 10 minuter sedan

8. Moster reste till Amerika

Deltagarna sätter sig i en ring. Dela ut en lapp till varje deltagare. Fyll gärna på med fler substantiv. Den som börjar säger: "När min moster reste till Amerika packade hon en/ett ..." och demonstrerar med en rörelse vad det är frågan om. Alla gör gesterna tillsammans.

Nästa person fortsätter med samma fras och upprepar först saken som just nämnts. När man är framme vid den sista finns det säkert en hel del att komma ihåg, men genom att titta på respektive person kombinerar vi flera sinnen och minns bättre. Rörelserna hjälper också till.

I följande fas börjar person 1 med att säga "När min moster kom fram till Amerika packade hon upp ..." varvid han/hon nämner alla prylar i omvänd ordning men utesluter sin egen. Följaktligen får sista personen säga "När min moster kom fram till Amerika packade hon inte upp någonting alls."

För att göra leken mer logisk kan man i den andra delen använda bestämd form. En kul grej blir också om man skriver ett adjektiv på en lapp, lägger den framför sig och använder även det.

en portion köttbullar

gummistövlar och regnkappa

ett paraply

ett handarbete

färgpennor

sin skugga

intressanta kataloger

ett säkerhetsbälte

en målarbok och kritor

färggranna tidningar

10. På flyget

Dela ut en eller flera lappar till varje deltagare som tillsammans spelare rollspelet.

Du är flygvärdinna och hälsar alla passagerare välkomna. Du ger information om säkerheten, berättar om serveringen och delar sedan ut matbrickorna. Passagerarna har kanske frågor och du måste besvara dem. Du tar mikrofonen och meddelar passagerarna när flyget är framme, du tackar för att de flugit med det här bolaget och önskar dem välkomna igen.

Du är passagerare. Fötterna värker och du vill röra på dig. Visa din granne några nyttiga rörelser man kan göra för att få igång blodcirkulationen!

Du är passagerare. Du har fått din matportion, men du kan inte öppna locket. Fråga flygvärdinnan!

Du är passagerare. Be flygvärdinnan hämta en tidning åt dig!

Du är passagerare. Du är törstig och vill ha mera juice. Fråga din granne hur man gör!

Du är passagerare. Säg till din granne att du vill sova en stund och be henne väcka dig ifall du snarkar!

Du är passagerare. Du vill gärna sitta framme hos piloterna i förarkabinen. Prata med flygvärdinnan!

Du är passagerare. Prata med din granne och diskutera priset för resan! Har ni betalat lika mycket?

Du är passagerare. Du har fått din matportion, men maten är kall! Klaga hos flygvärdinnan!

Du är passagerare. Du har huvudvärk och vill gärna ha en huvudvärkstablett. Tala med flygvärdinnan!

Du är passagerare. När landar planet, alltså när är ni framme? Fråga flygvärdinnan!

Du är passagerare. Du kan inte spänna fast säkerhetsbältet. Du vill att flygvärdinnan ska visa dig.

Du är passagerare. Du vill ringa ett samtal. Tala med flygvärdinnan!

Du är passagerare. Du vill gå på toaletten. Fråga flygvärdinnan!

Du är passagerare. Du behöver ett glas vatten snabbt! Tala med flygvärdinnan!

Du är en passagerare med extrem flygrädsla. Be flygvärdinnan upprepa vad du ska göra om planet störtar!

11. Vad har du gjort under semestern? Har du ...

I Tic-tac-toe går man går runt och frågar de olika semesterfrågorna av varandra, och varje gång någon svarar ”Ja, det har jag gjort.” eller ”Ja, det har jag.” markerar man den rutan och går vidare till nästa person. Den som först har sex markeringar i rad, vågrätt, lodrätt eller diagonalt vinner.

Gå sedan igenom svaren tillsammans och låt deltagarna berätta när de gjort de olika sakerna. Påminn om att verbformen då ändras till preteritum, ex. ”Jag läste en bra bok i förrgår.”

varit på någon exotisk restaurang?	tagit en promenad längs den långa sandstranden?	läst någon bra bok?	lyssnat på vacker musik?	spelat kort?	talat med någon intressant person?
skickat många mejl?	träffat någon ovanlig människa?	druckit champagne?	pratad mycket svenska?	vandrat i naturen?	köpt en present att ta hem till någon?
drömt en spännande dröm?	sett något intressant TV-program?	skrattat mycket?	skrivit vykort från semesterorten?	pratad mycket i telefon?	tänkt mycket på någon?
sett några sevärdheter?	köpt blommor?	blivit mycket förvånad?	blivit mycket glad?	dykt i ett härligt, salt vatten?	dansat tango med någon spännande person?
sovit gott på nätterna?	sjungit mycket?	varit på en utflykt?	handarbetat?	spelat gitarr eller piano?	bjudit någon på kaffe?
ätit mycket frukt?	arbetat mycket?	känt dig sjuk eller trött?	läst poesi?	träffat goda vänner?	läst en bra tidning?

12. Ordföljdsdans

Meningarna nedan kopieras upp i olika färger och klipps upp enligt följande: Huvudsatsen (rad 1) sitter ihop medan bisatsens ord (på de följande raderna) klipps upp. Först placeras orden i respektive bisats på 8 stolar som står i ring. Spela musik och dansa till den mellan stolarna.

Då musiken tystnar stannar deltagarna vid en stol och ordnar orden till en mening. Läraren dansar själv med och kollar att de bildade huvudsatserna är logiska. När så många meningar som möjligt bildats lägger läraren ut den tillhörande huvudsatsen på samma stol som bisatsorden. Deltagarna ska bilda den tillhörande bisatsen enligt samma princip som de bildade huvudsatser.

DET ÄR SÅ SKÖNT NÄR

NATUREN

ALLTID

LYSER

SÅ VACKERT

PÅ HÖSTEN

JOHAN GNOLAR MEDAN

HAN

DUKAR

BORDET

SNYGGT OCH PRYDLIGT

PÅ MORGONEN

I KÖKET

FLYGVÄRDINNAN SÄGER TILL, EFTERSOM

SARA

INTE

STÄLLER

SIN VÄSKA

UNDER STOLEN

I FLYGPLANET

JOHAN MÅSTE HITTA PÅ NÅGOT DÄRFÖR ATT

ANNA

ALDRIG

STÅR

UT

MED DET TRISTA HÖSTVÄDRET

KATALOGERNA VISAR ALDRIG

HUR

DET

EGENTLIGEN

SER

UT

PÅ VÅRT HOTELL

?

EXPEDITEN SÄGER ATT

DE

ALLTID

BRUKAR

HA

FINA RESOR

TILL SPANIEN

EXPEDITEN FRÅGAR OM

DE

ÄNTLIGEN

HAR

BESTÄMT SIG

FÖR TENERIFFA

VI KOLLAR PÅ NÄTET FASTÄN

VI

OCKSÅ

HAR

STUDERAT

KATALOGERNA

HELA KVÄLLEN

Aktiveringar

1-3. Vi tänker på miljön

Klipp ut lapparna – helst i olika färg för den svenska resp. den finska varianten. Låt de studerande följa instruktionerna i aktivering 1 - 3.

Jag sorterar mina sopor.	<i>Lajittelen roskani.</i>
Jag för gamla tidningar till återvinning av papper.	<i>Vien vanhat lehdet paperinkierrätykseen.</i>
Jag för tomflaskor till butiken.	<i>Vien tyhjät pullot kauppaan.</i>
Jag återanvänder pärmar och papper i skolan.	<i>Käytän uudelleen kansiot ja paperit koulussa.</i>
Jag återanvänder plastkassar, t.ex. som soppåsar.	<i>Uusiokäytän muovipussit, esim. roskapusseina.</i>
Jag slänger glas och metall i speciella avfallskärl.	<i>Laitan lasit ja metallit erillisiin jäteastioihin.</i>
Jag köper inte plastkassar, utan tar med mig tygkasse eller egen korg när jag handlar.	<i>En osta muovikasseja, vaan otan mukaani kangaskassin tai oman korin mennessäni ostoksille.</i>
Jag använder inte plastpåsar i onödan.	<i>En käytä turhaan muovipusseja.</i>
Jag smutsar inte ner luften med onödiga bilavgaser.	<i>En saastuta ilmaa turhilla pakokaasuilla..</i>
Jag har inte bilen på tomgång i onödan.	<i>En pidä autoa tyhjäkäynnillä turhaan.</i>
Jag sparar på elström då jag kan.	<i>Säästän sähköä aina kun se on mahdollista.</i>
Jag köper helst närproducerade varor.	<i>Ostan mieluiten lähituotettuja tuotteita.</i>
Jag köper ofta kläder på loppis.	<i>Ostan usein vaatteita kirppikseltä.</i>
Jag köper ekologiska produkter.	<i>Ostan ekologisia tuotteita.</i>
Jag skräpar inte ner i naturen.	<i>En roskaa luontoa.</i>
Jag sparar på vatten.	<i>Säästän vettä.</i>
Om det är möjligt komposterar jag organiskt material, t.ex. matrester.	<i>Jos vain mahdollista, kompostoin orgaanisia materiaaleja kuten ruoantähteitä.</i>

4. Miljöspelet

Placera korten uppochner i en ring i 10 högar med 3 i varje. Lägg feedback-kommentarerna i mitten. Det behövs en tärning samt spelknappar till var och en. Den som börjar kastar tärningen, flyttar framåt från hög till hög så många ögon som tärningen visar och vänder upp det översta kortet och läser det. På det får han negativa eller positiva kommentarer av medspelarna, fritt formulerade eller enligt modellen. För positiva kommentarer får han behålla kortet, för negativa måste han lägga kortet underst i högen. När alla samlat på sig de positiva korten är spelet slut, och den som har flest är naturligtvis vinnaren och får en ekologisk produkt som pris!

<i>Du lär dina barn att sortera.</i>	<i>Du har en tröja som du har köpt på loppis.</i>	<i>Du gör egna kuvert av vackra bilder i veckotidningar.</i>
<i>Du har en egen kompost på gården.</i>	<i>Du slänger morots- och potatisskal bland andra sopor.</i>	<i>Du slänger din gamla, tomma skolpärm.</i>
<i>Du kastar glasburkar bland vanliga sopor.</i>	<i>Du tar alltid bussen.</i>	<i>Du skriver också på baksidan av papperet.</i>
<i>Du köper svarta plastkassar att ha som roskpåsar.</i>	<i>Du lägger bananer i en plastpåse innan du går till kassan.</i>	<i>Du har bilen på tomgång när du står i kön till Viking Line.</i>
<i>Du tar flyget från Vasa till Helsingfors.</i>	<i>Du lägger en stor paprika i en plastpåse innan du går till kassan.</i>	<i>Du för dina tidningar till ett avfallskärl ute på gatan.</i>
<i>Du plockar upp en glasflaska som ligger på marken.</i>	<i>Du kastar skräp i skogen.</i>	<i>Du har picknick i skogen och lämnar yoghurtburkar efter dig.</i>
<i>Du stänger av datorn då du har jobbat färdigt.</i>	<i>Du har picknick i skogen och lämnar bananskal efter dig.</i>	<i>Lampan i badrummet har varit på hela natten.</i>
<i>Du tar cykeln när din man vill köra dig till kursen.</i>	<i>Du duschar i en halv timme.</i>	<i>Du har egen korg med dig till butiken.</i>
<i>Du säger till busschauffören att han ska stänga av motorn när han väntar.</i>	<i>Det är kallt när du väntar i bilen, så du har den på tomgång.</i>	<i>Du släcker lamporna då du lämnar ett rum.</i>
<i>Du slänger ut en plastpåse genom fönstret.</i>	<i>Du går till skolan för att få motion.</i>	<i>Du köper frukt och grönsaker som din granne har odlat.</i>
<i>Du köper dricksvatten i glasflaskor som kommer från Frankrike.</i>	<i>Din man kör dig till skolan varje dag.</i>	<i>Din man kör dig och tre kompisar till skolan.</i>

Feedback-kommentarer till miljökortet

Positiva kommentarer:

Det gör du alldeles rätt!
Det var rätt tänkt!
Det är nog bäst!
Ja, där tänker du på naturen.
Ja, om alla gör så, sparar vi på naturen!
Jo, det är bra! Duktigt!
Rätt, men berätta hur du tänker!
Fint! Tänk om alla gjorde så!

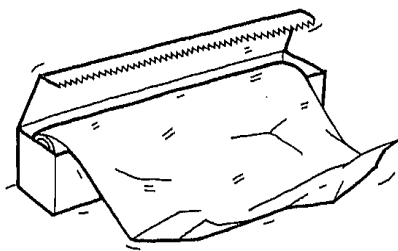
Negativa kommentarer:

Har du tänkt över det där riktigt?
Är du säker på att det är bäst för miljön?
Det är nog inte riktigt miljövänligt, hördu!
Tänk om alla gjorde så!
Vi måste ta vara på naturen, så den inte dör! Tänk om!
Varför det då?
Hur tänker du?
Men finns det inget annat alternativ?

5. Olika återvinningskärl

Klipp ut de små bilderna nedan. Gör gärna egna bilder också eller låt deltagarna rita bilder av olika sorters sopor. Låt dem sedan placera in bilderna i rätt "tunna" (som du också kopierat upp) och förklara varför soporna ska sorteras just så.

Aluminiumfolie

Reklamblad

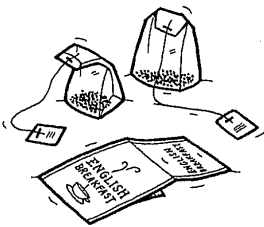
Äggskal

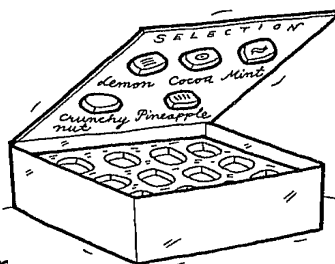
Glasburkar

Tepåsar

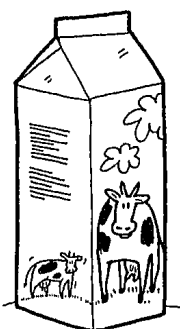
Chokladkartonger

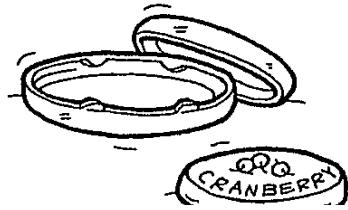
Tidningar

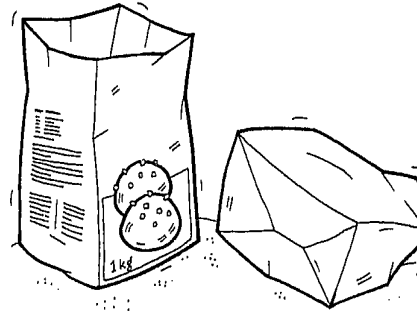
Mjölkförpackningar

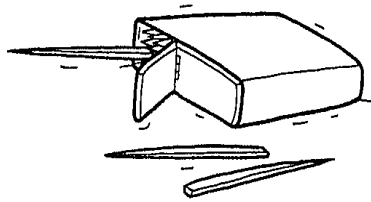
Burklock

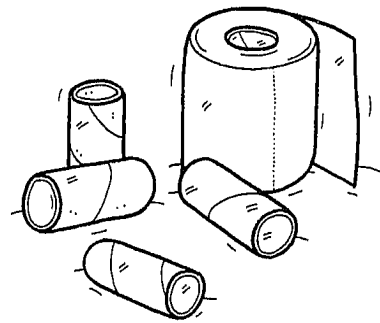
Papperspåsar

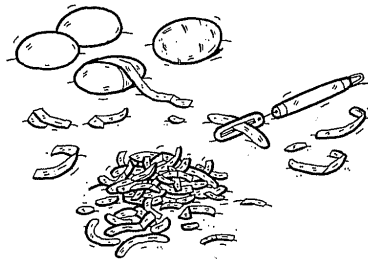
Tandpetare

Tomma hylsor till toalett-
och hushållspapper

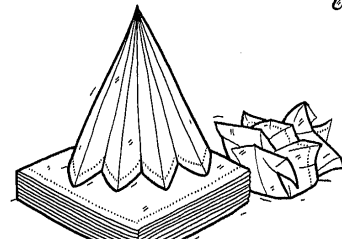
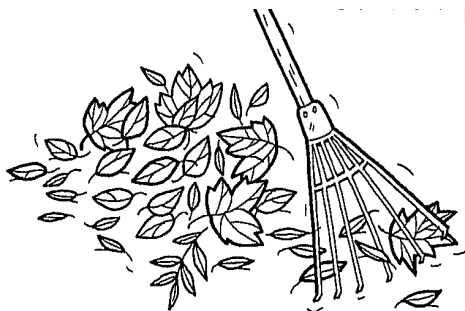

Potatisskal

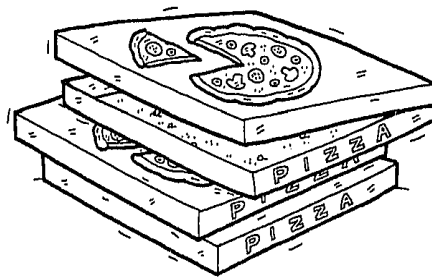

Servetter och pappersnäsdukar

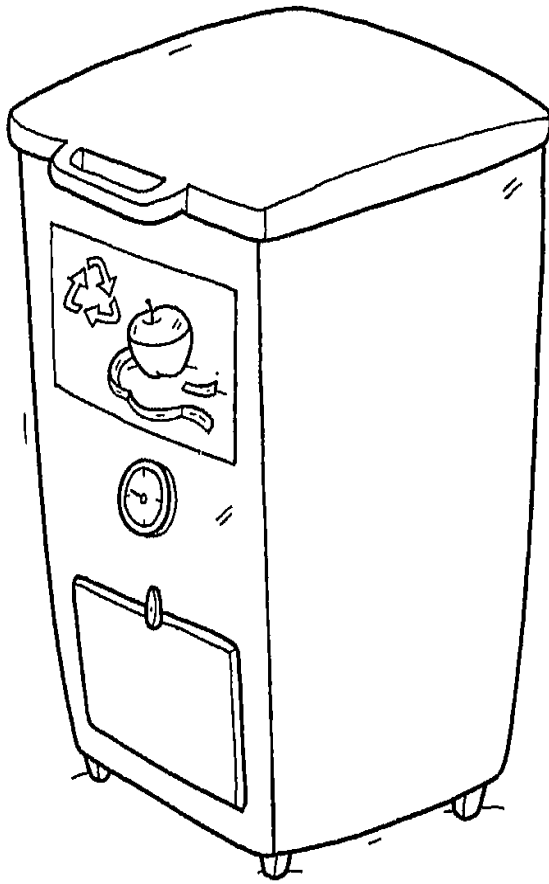
Hopkrtade löv

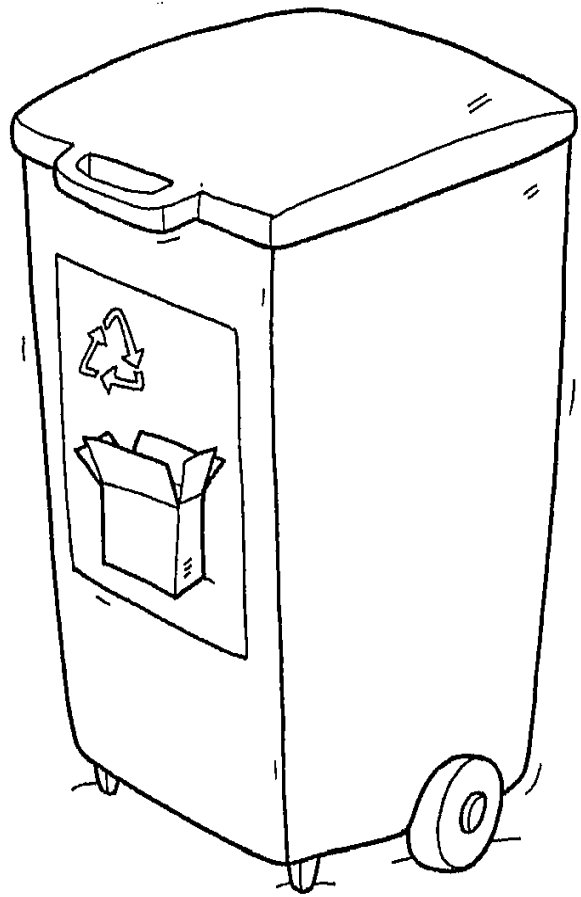
Tomma kartonger

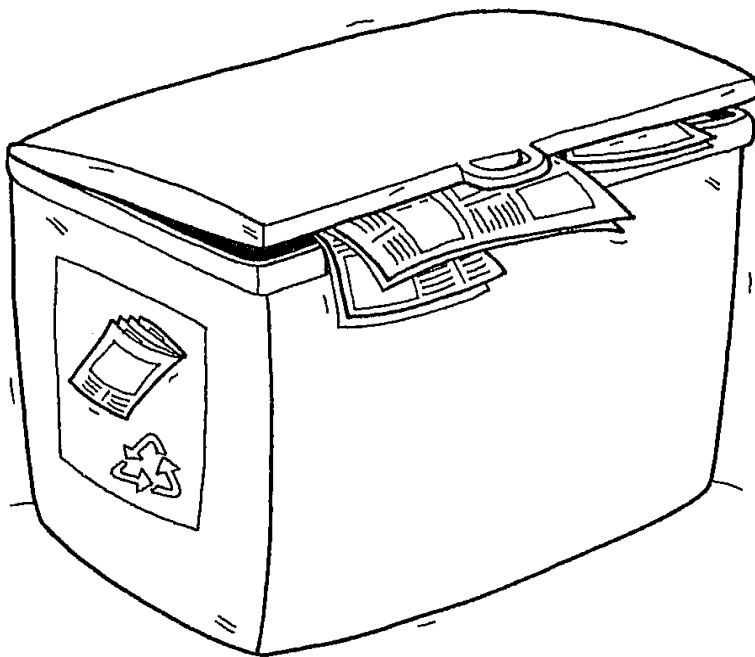
KOMPOST

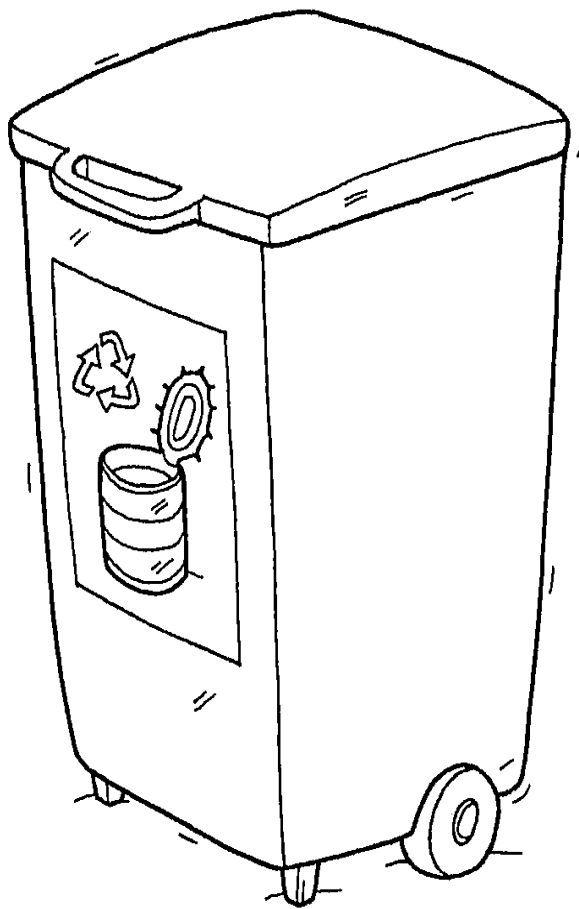
KARTONGER

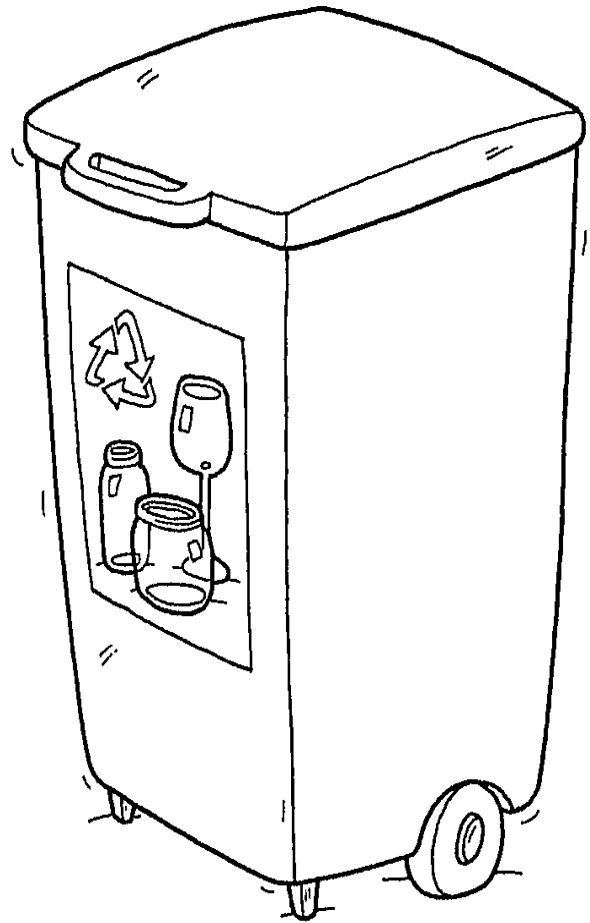
ÅTERVINNINGSPAPPER

METALLSKROT

GLAS

Sortera dina sopor rätt!

Ge också en bra förklaring till
varför du gör som du gör.

6. Allemansrätten

Skriv två olika A4-or med texten

Man får ... och/eller Det är förbjudet att ...

samt

Man får inte ... och/eller Det är tillåtet att ...

Lägg följande kort uppochner och låt en i taget dra ett kort, placera det rätt och förklara varför det hör till antingen den ena gruppen eller den andra.

<i>kasta skräp i skogen</i>	<i>ro på sjön</i>	<i>tälta i skogen en natt</i>	<i>dyka från en brygga vid en sommarstuga</i>
<i>paddla kanot</i>	<i>gå i fjällen</i>	<i>tälta på stranden (långt från hus) i en vecka</i>	<i>plocka blommor på en äng</i>
<i>plocka svamp i grannens skog</i>	<i>plocka blommor i parken</i>	<i>plocka bär i rektorns trädgård</i>	<i>plocka äpplen i en trädgård på väg till kursen</i>
<i>tälta på en äng</i>	<i>åka skidor över grannens tomt</i>	<i>bryta kvistar på träd</i>	<i>hugga ved i statens skog</i>
<i>simma i en sjö</i>	<i>simma i havet</i>	<i>hugga ved i någons skog</i>	<i>fälla träd och bygga hus i skogen</i>
<i>elda när det är vått</i>	<i>elda när det är torrt</i>	<i>gå över familjen Forss tomt</i>	<i>ligga på marken i grannens skog</i>
<i>gå över odlad mark</i>	<i>rensa i grönsakslandet</i>	<i>äta grannens morötter i hans trädgård</i>	<i>hugga ner en buske</i>

9. Nordenspelet

Kopiera upp lapparna på färgat papper och de större korten nedan på vitt papper. Deltagarna får dra en lapp i taget och placera dem rätt på de vita korten.

På färgat papper:

HUVUDSTAD: STOCKHOLM

OSLO ÄR HUVUDSTAD I DET HÄR LANDET.

HUVUDSTADEN HETER REYKJAVIK.

DEN DANSKA HUVUDSTADEN HETER
KÖPENHAMN.

DEN SVENSKA KUNGEN HETER
CARL XIV GUSTAF.

KÄNDA PRESIDENTER HAR VARIT MAUNO
KOIVISTO OCH MARTTI AHTISAARI.

LANDET STYRS AV DROTTNING
MARGARETHE II.

DEN NORSKA KUNGEN HETER HARALD.

VIGDIS FINNBOGADOTTIR VAR LANDETS OCH
VÄRLDENS FÖRSTA KVINNLIKA PRESIDENT.

GRÖNLAND HÖR TILL DET HÄR LANDET.

ÅLAND ÄR EN SJÄLVSTYRD (=autonom) DEL
AV DET HÄR LANDET.

LANDET HAR TVÅ NATIONALSPRÅK, FINSKA
OCH SVENSKA.

LANDET ÄR KÄNT FÖR SINA GAMLA SAGOR.

EN ÖGRUPP SOM HETER FÄRÖARNA HÖR TILL
DET HÄR LANDET.

LANDET VAR EN DEL AV SVERIGE TILL ÅR
1808.

I DET HÄR LANDET BOR ISLÄNNINGAR.

I DET HÄR LANDET BOR NORRMÄN.

I DET HÄR LANDET BOR FINLÄNDARE.

LANDET ÄR EN MONARKI.

LANDET ÄR EN MONARKI.

LANDET ÄR EN MONARKI.

LANDET ÄR EN REPUBLIK.

LANDET ÄR EN REPUBLIK.

LANDET HAR EN BLÅ-VIT FLAGGA.

FLAGGAN ÄR RÖD OCH VIT.

LANDETS FLAGGA ÄR GUL OCH BLÅ.

På vitt papper:

Finland areal 304.086 km ²	Sverige areal 450.925 km ²
Island areal 103.300 km ²	Danmark areal 43.561 km ²
Norge areal 323.802 km ²	

9. Berömda produkter

Dela ut lapparna och be deltagarna kombinera dem rätt, t.ex. En tröja från Norge: En norsk tröja. Låt dem därefter placera in dem på en karta över Norden och samtidigt säga t.ex. ”Den norska tröjan kommer från Norge.”

Ett öl från Danmark:

En mobiltelefon från Finland:

En vän från Norge:

En cykel från Finland:

Ett wienerbröd från Danmark:

En politiker från Island:

En bok från Sverige:

Ett glas från Island:

En bil från Sverige:

En tröja från Norge:

Ett danskt öl

En finländsk mobiltelefon

En norsk vän

En finländsk cykel

Ett danskt wienerbröd

En isländsk politiker

En svensk bok

Ett isländskt glas

En norsk tröja

En svensk bil